

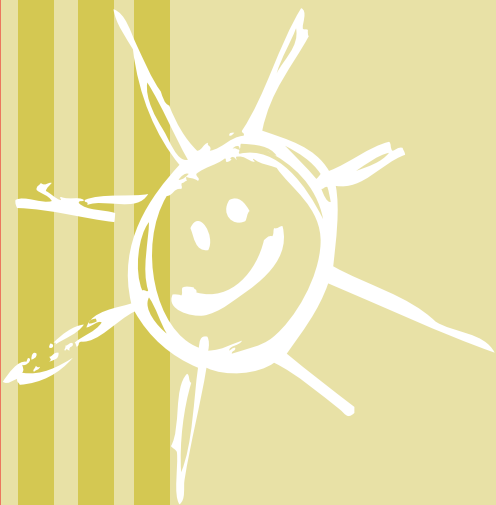

MEDVIRKNINGSBOKEN

- for frivillige som jobber med utsatte grupper barn

Redd Barna

MEDEVIRKNINGSBOKEN

Utgitt av: Redd Barna
Utgivningsår: 2014
Opplag: 250
Design: Brød&tekst
Trykk: Grøset

HEI OG VELKOMMEN TIL MEDEVIRKNINGSBOKEN!

Dette er en bok om barns medvirkning til alle dere som jobber frivillig på krisesenter, asylmottak, med bosatte flyktningbarn og andre grupper utsatte barn.

I denne boken finner dere tips og råd til hvordan dere kan jobbe med barns medvirkning i aktiviteter og møter med barn.

Til boken hører også en plakat - **medvirkningsplakaten** - som dere kan bruke som et planleggingsverktøy. Der finner dere gode tips til hva som er lurt å reflektere rundt og huske på når dere jobber med barns medvirkning.

Boken er bygget på erfaringer og innspill fra frivillige som jobber med utsatte grupper barn - tusen takk til alle som har bidratt.

God medvirkning og lykke til!

Hilsen
Redd Barna

BARNES MEDVIRKNING - HVA OG HVORFOR?

FNs barnekonvensjon fastslår at alle barn har rett til å si sin mening og bli hørt i alle saker som angår dem. Barns medvirkning handler om at barn skal involveres, gis innflytelse og handlingsmuligheter. I Redd Barna er vi forpliktet til å involvere barn i beslutningsprosesser og la barn påvirke det arbeidet vi gjør. Barn er selv de fremste ekspertene på sine egne liv, og gjennom å lytte til deres erfaringer og meninger blir arbeidet vårt enda bedre! Som frivillige som jevnlig møter utsatte grupper barn, er dere en kjempeviktig ressurs for Redd Barna når vi skal oppfylle våre mål om barns medvirkning :-). Gjennom å la barna selv påvirke det frivillige arbeidet, er dere med og viser at Redd Barna tar barn på alvor.

Det finnes ikke én enkelt oppskrift på hvordan man kan få til perfekt medvirkning. Men det er viktig med **ærlighet, respekt, tålmodighet** og **åpenhet**. Ikke minst må du tørre å slippe litt av din egen kontroll! Husk at det tar tid å venne seg til å drive med medvirkning – både for barn og voksne. Se på det som en gradvis prosess, vi må alle starte et sted.

ÆRLIGHET
RESPEKT

Alt arbeid med barns medvirkning fører med seg små eller store utfordringer. Noe vil alltid være uforutsigbart. Det kan være lurt å tenke over utfordringer dere kan møte på i aktiviteter eller møter på forhånd. Det gjør at dere får luftet tanker i fellesskap, og at dere får snakket sammen og laget noen strategier for håndtering av utfordringene i forkant av aktivitetene eller møtene. **Ved å reflektere rundt hvordan dere kan møte utfordringer hvis de skulle oppstå, vil dere forhåpentligvis være bedre forberedt og tryggere på hverandre. En samkjørt gjeng med frivillige oppleves som svært positivt både for barna og for de frivillige.**

Én bekymring mange frivillige deler er at det skal oppstå reaksjoner hos barna som de ikke vet hvordan de skal håndtere. Siden vi jobber med sårbare grupper barn vil det alltid være en risiko for at slike situasjoner kan oppstå. Men det skjer heldigvis svært sjeldent, og det er ikke farlig om det skulle skje.

En god dialog mellom dere frivillige, med regionkontoret og med krisesenteret/asylmottaket bidrar til at dere kan ivareta barna på best mulig måte.

ÅPENHET
TÅLMODIGHET

BARNEKONVENSJONEN

FNs barnekonvensjon er grunnlaget for alt arbeid Redd Barna gjør. Aktiviteten deres tar for eksempel utgangspunkt i retten til lek og fritid som står i barnekonvensjonen artikkel 31, og at barn har rett til å uttrykke meningene sine og bli hørt i alle saker som angår dem står i artikkel 12. Den norske staten har ansvaret for å oppfylle rettighetene til alle barn som bor i Norge, også de barna som ikke er født her, og som ikke har norsk statsborgerskap eller oppholdstillatelse.

Barnekonvensjonen er et kjempeviktig verktøy for oss som jobber for barns rettigheter. Det er viktig at barn vet om rettighetene sine. Men tenk gjerne over at det kan føles motløst å kjenne til mange flotte rettigheter for en gruppe barn som ikke får oppfylt disse i praksis. Derfor er det ekstra viktig å tenke gjennom hvorfor og hvordan dere formidler barnerettighetene for disse barna, slik at det ikke bare skaper frustrasjon – men også motiverer til handling. Videre er det viktig at dere er tydelige på egen og Redd Barnas rolle, og ikke skaper forventninger knyttet til oppfyllelse av rettigheter som dere ikke kan innfri. Dersom dere har tid og kapasitet, kan dere kanskje åpne for at gruppen kan jobbe sammen for egne og andres rettigheter?

Veien fram til oppfyllelse av alle barns rettigheter kan virke lang, men det finnes mindre mål dere kan sette dere på veien dit!

Historien om Redd Barnas grunnlegger, Eglantyne Jebb, er også en veldig fin historie om hvordan barnekonvensjonen ble til. Det kan være en fin innfallsvinkel til barnekonvensjonen å fortelle om henne.

<http://www.reddbarna.no/pris>

Til små barn har Redd Barna laget «Rettighetslottet», som skal gi barn en innføring i barnerettighetene.

Sjekk ut www.reddbarna.no/barnesiden

SJEKKPUNKTER FOR GOD OG MENINGSFULL MEDVIRKNING FRA BARN

Denne boken tar utgangspunkt i Redd Barnas standarder for barns medvirkning. Standardene sier noe om hvordan vi skal jobbe med barns medvirkning på en god og meningsfull måte.

Basert på standardene har vi laget sjekkpunkter som vi anser å være særlig relevante for dere som driver frivillig arbeid for og med utsatte grupper barn.

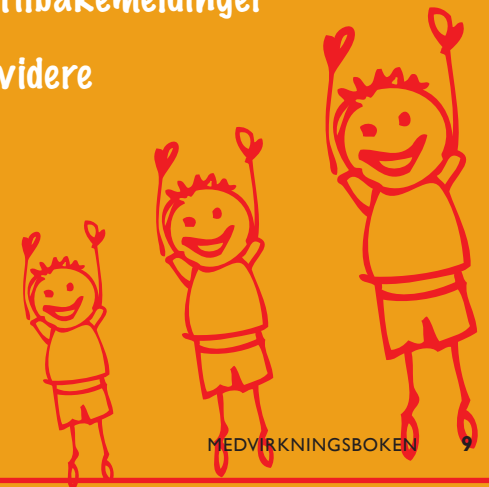
Vi ønsker at disse sjekkpunktene skal veilede dere når dere har aktiviteter og møter med barna, og at dere hele tiden strekker dere mot å oppfylle sjekkpunktene.

Alle sjekkpunktene er like viktige og skal tas hensyn til hver gang dere skal gjennomføre aktiviteter og møter med barn. I gitte situasjoner vil kanskje noen av sjekkpunktene være mer relevante, men det er ikke noen som er bedre eller viktigere enn andre, og de fungerer best sammen!

Boken er delt inn i kapitler etter sjekkpunktene og standardene de springer ut fra. **Bakerst i boken finner dere metoder som dere kan bruke når dere driver med barns medvirkning.** Metodene kan brukes for å skape godt gruppemiljø, styrke konsentrasjon, få opp energinivået, planlegge i fellesskap, stemme over ulike ideer eller forslag, få til gode diskusjoner, og evaluere.

SJEKKPUNKTER:

- Gi barna eierskap
- Skap trivsel, motivasjon og mestring
- Legg til rette for at hvert barn får utvikle seg
- Ingen skal holdes utenfor
- Vær tydelige og ærlige
- Pass på at alle barna som deltar er trygge
- Sørg for å ha nok tid og ressurser
- La barna komme med tilbakemeldinger
- La barna skape veien videre

GI BARNA EIERSKAP!

Barn har eierskap når de føler at det er deres aktivitet - at aktiviteten ikke kun er for dem, men også med og av dem. Målet er at barna sammen skal eie aktiviteten, som en gruppe, og ikke kun hver for seg.

Barn får eierskap ved at de blir involvert i planlegging, gjennomføring og evaluering av aktiviteter, og at de blir gitt reelt ansvar. Eierskap handler også om at barna eier all informasjon de deler. Det betyr at hvis dere skal bruke barnas innspill til noe utenfor gruppen, for eksempel til et leserinnlegg, må barna godkjenne dette.

En naturlig konsekvens av at barna får reelt ansvar, er at dere frivillige må gi fra dere ansvar. Sammen med ansvaret vil dere også måtte gi fra dere noe av kontrollen, og stole på barnas egne evner og ressurser. Slik vil alle som er med på aktivitetene, barn og frivillige, sammen ha et ansvar for at aktivitetene blir etter barnas ønsker.

I starten kan det føles uvant ikke å ha fullstendig kontroll over aktiviteten, men stol på at det går bra og stol på at dere gjør dette fordi det er det beste for barna og frivilligruppen. Husk at barnas opplevelse av hva som er en vellykket og meningsfull aktivitet ikke nødvendigvis behøver å være det samme som dere frivillige definerer som en bra aktivitet.

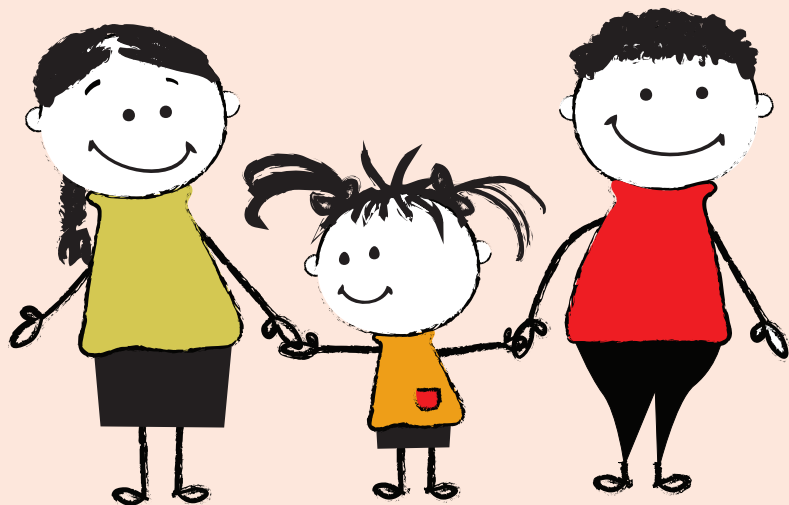
Ved at barna får påvirke hva dere skal gjøre, spise og hvilke regler som gjelder, føler de mer eierskap til aktivitetene og gruppen.

En konsekvens av å føle eierskap vil kunne være at barna blir tryggere, er mer motivert og møter opp oftere, og er mer fornøyd med aktivitetene.

Samtidig som det er et mål at barn skal ha eierskap, vil barn også, i varierende grad, ha behov for forutsigbarhet og trygge rammer. Som frivillige bør dere tenke igjennom hva som er naturlig å involvere barna i, og hvilke beslutninger dere bør ta selv. Slik vil dere bli bevisste på og kjenne igjen situasjoner barna kan ha innflytelse over. Det gir dere også en oversikt over hva barna absolutt ikke kan påvirke. Det er viktig at barna vet om disse rammene, og hvorfor, slik at de har noe å forholde seg til. Kanskje kan dere også snakke med barna om hva de ønsker å være med og bestemme, og hvilke beslutninger de ønsker hjelp fra dere til å ta?

Bakerst i boken finner dere metoder dere kan bruke når dere skal involvere barna i planlegging og evaluering.

HER FØLGER ETT EKSEMPEL PÅ HVORDAN DERE KAN INVOLVERE BARN I PLANLEGGING AV AKTIVITETER:

1. Inspirasjon (bildecollage, ukeblader, aviser eller brosjyrer)
2. Forslag fra barna
3. Avstemming

Inspirasjon – Vis barna hva de kan velge i mellom! Finn frem masse aktiviteter dere ikke har prøvd før, i tillegg til de mest populære aktivitetene, og gi dem muligheten til å bli inspirert til å prøve ut noe nytt.

Forslag fra barna – Barna kommer med sine forslag til hva de vil gjøre. Hvis det er mange barn er det viktig at alle får komme med sitt personlige innspill, og ikke kun de som roper høyest. Å skrive på lapper er et eksempel hvor alle er inkludert.

Avstemning – Det er fint hvis barna selv kan stemme frem de beste forslagene. Det gjør at alle i gruppen får enda større eierskapsfølelse til aktiviteten.

HVORDAN INKLUDERE DE YNGSTE BARN?

Når vi driver med medvirkning skal alle barna bli hørt. Det gjelder både de eldste og de yngste. Hvis dere har veldig små barn med dere, ned i ett-til toårsalderen, er det kanskje andre metoder som skal til. Observasjon er en måte å finne ut hva de små barna liker og ikke liker.

! **En aktivitetsgruppe som hadde med seg veldig små barn pleide å spørre alle barna, én og én hva de ville gjøre neste gang. Her fikk barn ned i 1,5 års alderen medvirke!**

Å PLANLEGGE NÅR MYE ER UFORUTSIGBART

Det kan være utfordrende å involvere barn i planlegging av aktiviteter, av ulike grunner. Det kan enten være fordi det møter opp ulike barn fra gang til gang, eller fordi det er usikkerhet rundt hvor lenge barna skal være med i aktivitetsgruppen. Vi anbefaler dere å tenke gjennom hva som er utfordringene i forhold til å involvere barna i planlegging av deres aktiviteter, og deretter hvilke muligheter som finnes gitt disse utfordringene. Tenk kreativt og løsningsorientert, og husk at det viktigste er at barna opplever at det dere involverer dem i er meningsfullt og «på ekte» – og ikke at det skal være så mye eller så stort.

! **Én aktivitetsgruppe, hvor barna var litt til og fra, kom opp med følgende løsning: De laget en liste sammen med de barna som var tilstede i én samling, over aktiviteter disse barna kunne tenke seg å gjøre, som kunne gjøres noenlunde spontant. Deretter planla de frivillige de neste samlingene slik at det ville være mulig å gjennomføre hver av disse aktivitetene. I hver av de neste samlingene startet de med en avstemning hvor barna som da var tilstede fikk stemme fram hvilken av aktivitetene på lista de ønsket å gjennomføre denne gangen. Slik fikk alle barna være med og bestemme litt :-)**

I tillegg er det mange valg dere kan ta underveis på en aktivitet, som barna kan involveres i; bowler dere først, og spiser etterpå? Eller spiser dere først og bowler etterpå? Hvilken film skal dere se på kino? Hva skal dere spise?

SKAP TRIVSEL, MOTIVASJON OG MESTRING

Det skal være gøy å drive med medvirkning! Energi smitter, og positiv utstråling fra dere vil reflekteres tilbake fra barna. Hvis de voksne har det gøy, er det større sannsynlighet for at også barna har det gøy. Prøv å møte barna med et stort smil!

I arbeid med barns medvirkning går gjerne lek og alvor hånd i hånd. Gjennom fleksibilitet og lek opprettholder dere barnas motivasjon for å bidra på aktiviteten. Det er ikke alltid at ting går som planlagt. Hvis dere som gruppe er samkjørte, og har lagt backup-planer på forhånd, blir dere mer fleksible og klarer bedre å tilpasse dere barna underveis.

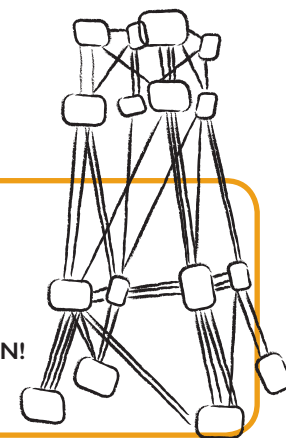
Trivsel og motivasjon handler om lek, men også om å skape trygge grenser for barna. Det er helt i orden at dere frivillige setter grenser på en respektfull måte. Det er lettere å sette grenser for barna og være konsekvent hvis dere som gruppe er samkjørte på forhånd. Når dere må gi iverksettninger, gjør dem velbegrunnede og gi dem i «jeg-form». Vis gjerne til gruppekontrakten.

- ❗ **For å få et godt miljø kan dere lage en gruppekontrakt sammen med barna. Gruppekontrakten handler om hvordan dere skal være mot hverandre og samarbeide, for at alle skal trives og for at aktivitetene skal være bra for alle.**

Det er motiverende for barna å være med på å lage enkle regler selv. Husk at reglene kan tas frem og vises til i situasjoner som oppstår, og at de kan endres underveis.

TIPS:

OPPVARMINGSLEK: BYTT PLESS HVIS ...
KONSENTRASJONSLEK: TELL TIL TI!
OPPKVIKKER: SISTEN/ TIKKEN!
GRUPPEDYNAMIKK: BYGG ET SPAHETTITÅRN!
AVSLUTNING: EVALUERINGSBLINKEN!

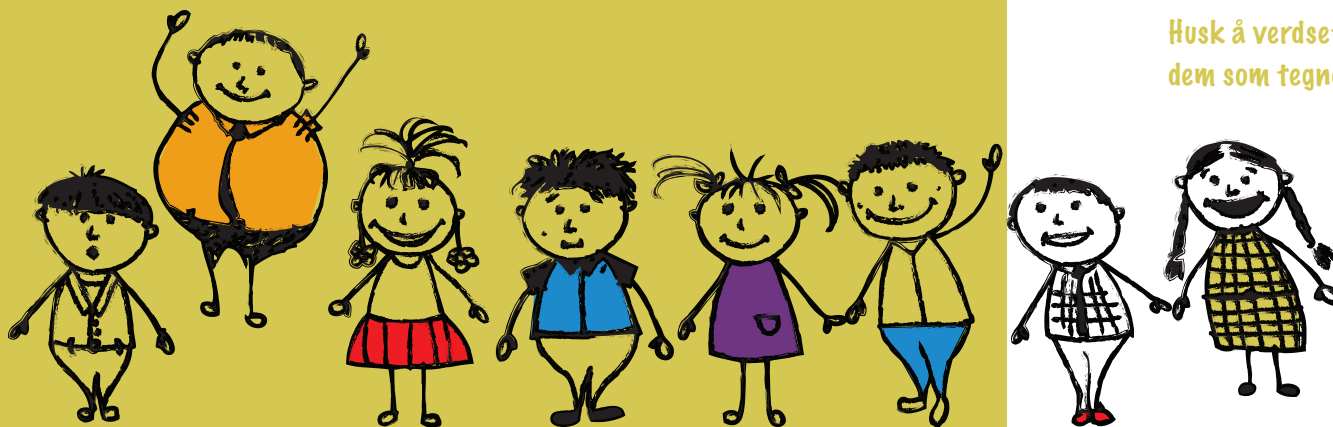
- ❗ **Er dere en stor gruppe? Del gjerne barna opp i mindre, naturlige grupper, det kan gjøre at det blir roligere og at barna blir bedre kjent med hverandre og med de frivillige. Prøv molekylleken for å dele opp i grupper!**

BARNA DELTAR FRIVILLIG

Alle barn som er på aktiviteten skal være der frivillig. Det samme gjelder under selve gjennomføringen av aktiviteten og i gjennomføring av medvirkningsmetoder. Ingen barn skal tvinges til å være tilstede, medvirke eller dele meninger. Men det er deres oppgave som frivillige å informere og motivere slik at flest mulig barn har lyst til å delta.

LEGG TIL RETTE FOR AT HVERT BARN FÅR UTVIKLE SEG

Det er et mål at alle barna skal utvikle seg og sette igjen med noe etter aktiviteten, enten det er å ha lært noe nytt eller erkjent noe nytt om seg selv. Gjennom å medvirke lærer barna å samarbeide, løse utfordringer i fellesskap, uttrykke og grunnlegge egne meninger, respektere andres meninger, og jobbe sammen mot et felles mål.

Barna vil også lære gjennom å ta ansvar for ulike oppgaver i planlegging eller gjennomføring av aktiviteten. Dette er kunnskap og evner som gjør barna bedre rustet til å håndtere utfordringer de møter ellers i livet, ikke bare i den frivillige aktiviteten.

La barna oppleve og erfare at de har ressurser som er viktige for gruppen og for aktiviteten, og at det de har å bidra med er verdifullt og har betydning. Som frivillige står dere i en unik posisjon til å bygge opp barna, gi dem tro på seg selv og sin egen verdi. Dere kan gjøre det ved å gi barna ansvar de kan mestre, og feire små og store suksesser som barna oppnår på aktiviteten. Barnas selvfølelse bygges også ved at de føler at de er blitt hørt og tatt på alvor. Let etter positive ting i hverdagen og veiled barna i å snu problemer til løsninger.

Når barn får medvirke, opplever de å få økt kontroll over i alle fall deler av hverdagen sin. For hver erfaring vi gir barna i at deres mening blir tatt på alvor, motiverer vi barna til å ta mer initiativ og til å tro på seg selv og på at andre ønsker å lytte til det de har å si. Denne erfaringen tar barna med seg videre i livet; på skolen, i møtet med asylmottak, krisesenter, UDI, domstoler eller andre aktører de på et tidspunkt må forholde seg til.

Husk å verdsette positive kvaliteter hos alle barna, og ikke kun dem som tegner finest, er mest veltalende eller snakker mest.

I kapitlet om eierskap kan dere lese mer om hva dere kan gjøre for å gi barna reell innflytelse over aktivitetene og reelt ansvar underveis.

INGEN SKAL HOLDES UTENFOR!

Alle barna i den gitte målgruppen skal ha like muligheter til å delta på aktiviteten. Det betyr at alle må få informasjon og tilrettelegging. Husk at hvis du jobber med familieoppfølging, så er alle barna i familien i målgruppen. Aktiviteter på asylmottak og krisesenter har alle barna på mottaket eller senteret i sin målgruppe - ikke bare de mest ivrige som møter opp.

For å vite om alle er inkludert, kan det være lurt å skaffe seg en oversikt over målgruppen. Det kan være nyttig å vite hvor gamle de er, hvor mange de er og hvem som ikke pleier å dukke opp på aktivitetene.

- ! **En aktivitetsgruppe hadde vanskeligheter med å få med jenter mellom 15-18 år på aktivitetene sine. Når de satte seg ned og fikk oversikt over at nettopp denne gruppen falt utenfor, tok de grep og laget en egen jentegruppe med egne frivillige. Det gjorde at jentene ble godt representert på aktivitetene fremover.**

FALLER NOEN BARN UTENFOR...

- ... på grunn av valg av dag? (hyttetur under Eid kan for eksempel gjøre at noen blir ekskludert).
- ... fordi de ikke har busspenger?
- ... fordi de ikke får informasjon?
- ... fordi de trenger følge til og fra aktiviteten?

Husk at for noen kan det være en høy terskel å komme til den faste møteplassen på egen hånd, så ikke vær redde for å ta en runde og banke på dørene og få barna med ut på aktivitet!

At ingen barn skal holdes utenfor gjelder også under selve aktiviteten. Alle barn på aktiviteten skal ha like muligheter til å bidra og påvirke, og det skal legges til rette for at alle barna føler seg inkludert og at det er rom for dem til å delta på sine egne premisser. Det betyr blant annet at dere må passe på at ikke noen faller utenfor eller at noen dominerer på bekostning av andre, på grunn av språk, kjønn, alder eller annet. Noen barn kan ha behov for særlig oppfølging eller tilrettelegging for å delta på lik linje med de andre. Når dere velger metoder eller leker dere ønsker å bruke med barna, er det viktig at dere tenker igjennom hvordan disse metodene/lekene vil funke for alle de barna som er i deres målgruppe.

Noen metoder eller leker kan eksempelvis kreve fysisk nærhet som noen barn kan oppleve som ubehagelig. Dette skal respekteres.

KONTINUITET

Gjennom å sikre kontinuitet på samlingene kan dere også bidra til at alle føler seg inkludert, selv om de ikke får vært med hver gang. En måte å gjøre det på er å snakke med barna om hva dere gjorde forrige gang, og hva dere skal gjøre neste gang. Men gjør en avveining hvis det er mange av barna eller ungdommene som forlater gruppen fra gang til gang, eller hvis gruppen er preget av at barna kun er innom kort tid av gangen. Da kan det være klokt å la hver aktivitet stå for seg selv.

VÆR TYDELIGE OG ÆRLIGE

Når dere er tydelige og ærlige på roller, muligheter og begrensninger på aktivitetene, skaper dere trygghet og forutsigbarhet for barna. Barna må få vite hva som er hensikten med det de er med på, hvorfor de er med, ha de kan påvirke og hvem som bestemmer hva.

Tenk igjennom hva barna bør få vite fra starten av og hvordan dere kan formidle dette til barna på en måte som er forståelig for alle. Det kan også være nyttig å ha klart noen svar på spørsmål dere tror kan komme fra barna underveis. Dersom dere skjønner at det er noe som er uklart for noen av barna eller alle; ta dere tid til å oppklare dette!

Husk at nøkkelinformasjon med fordel kan gjentas med jevne mellomrom. Dersom dere snakker norsk med barn som ikke har norsk som morsmål, og dere ikke bruker tolk; pass på å bruke noen få, enkle ord og gjenta disse ordene flere ganger. Kanskje kan dere få hjelp av tolk til å oversette noen ord som er særlig viktig for å skape forståelse blant barna? Disse ordene kan dere skrive på en plakat som dere tar med dere på samlingene.

For at barna og foreldrene skal føle seg trygge på dere, bør dere forklare dem hvem Redd Barna er og hvilken rolle dere har som frivillige. Vær særlig tydelig på hvem dere er til forskjell fra alle de andre voksne de forholder seg til i den situasjonen de befinner seg i. Det kan være ansatte på mottak eller krisesenter, det kan være ansatte i UDI eller andre.

- ! **En fin metode dere kan bruke sammen med barna er Bodymap. Denne metoden finner dere nærmere beskrevet bakerst i boken. Tegn rundt en frivillig og snakk sammen med barna om den frivillige. Dere kan bruke Bodymap'en til å forklare barna hvilken rolle en frivillig har, og barna kan bidra med sine tanker om hvordan de synes en god frivillig skal være.**

FORVENTNINGER

Når dere setter i gang frivillig aktivitet skaper dere samtidig forventninger hos barna og kanskje også hos foreldrene. Det kan fort oppstå forventninger som er vanskelige, eller kanskje også umulige, å innfri. Eksempler på dette kan være:

- **At dere som frivillige kan være på aktiviteten eller møtet hver eneste gang (mange frivillige grupper har rulleringsordninger)**
- **At dere kan hjelpe eller følge opp barna eller familien utover de faste aktivitetene/møtene**
- **Dyre og vanskelig gjennomførbare aktiviteter**

Det kan være fint å reflektere over dette på forhånd slik at dere frivillige har et bevisst forhold til hvilke forventninger som kan være uheldig å skape hos barna og foreldrene, og hvilke som gir barna noe å glede seg til.

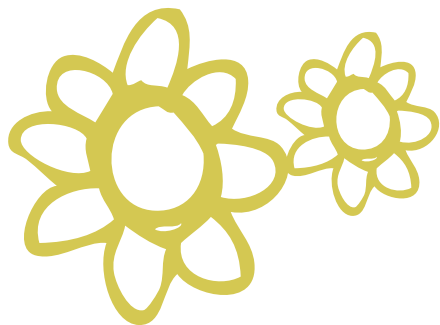
Husk på at dere jobber med en sårbar gruppe barn, og at det ikke er bra å gi barna forventninger som dere som frivillige ikke kan innfri. Dere jobber med barn som har et særlig behov for tydelighet og forutsigbarhet.

BEVISSTE FRIVILLIGE

Her er tips til gode nøkkelegenskaper hos frivillige på aktiviteter:

- Åpen og trygg – og med et kroppsspråk som viser dette
- Uformell
- Genuint engasjert
- Tålmodig
- Fleksibel
- Tåler alle barn og all atferd, men setter tydelige grenser på en respektfull måte.
- Unngår ledende spørsmål og eksempler som legger sterke føringer.
- Våger å være voksen. Er seg selv. Barn gjennomskuer voksne som prøver å være «kule».
- Analyserer eller fortolker ikke umiddelbart det barnet sier, men ber barnet selv om å utdype eller forklare nærmere.
- Stimulerer barna når de er umotiverte

! En fin øvelse å gjøre med barn hvis dere vil ha tilbakemelding på hvilke kvaliteter de ser etter i en frivillig er kontaktannonse.

Husk at kroppsspråk sier like mye som ordene dere bruker. Gjennom kroppsspråket kan dere understreke at dere er åpne og nysgjerrige, og at dere ønsker å bli kjent med hvert enkelt barn.

Deres rolle som frivillige er å være trygge voksenpersoner og gode rollemodeller for barna. Dere er hverken lærere, hjelpere, foreldre eller oppdragere – når barna medvirker er det de som er ekspertene og ikke dere. Gjennom den frivillige aktiviteten tilbyr dere barna en frisone hvor de kan leke, slappe av og være seg selv.

! Bevisste frivillige er også flinke til å sette grenser for barna. Mer om grensesetting under Trivsel, motivasjon og mestring.

PASS PÅ AT ALLE BARN SOM DELTAR ER TRYGGE

I Redd Barna finnes noen krav som må være oppfylt for at frivillige kan ha aktiviteter med utsatte grupper barn.

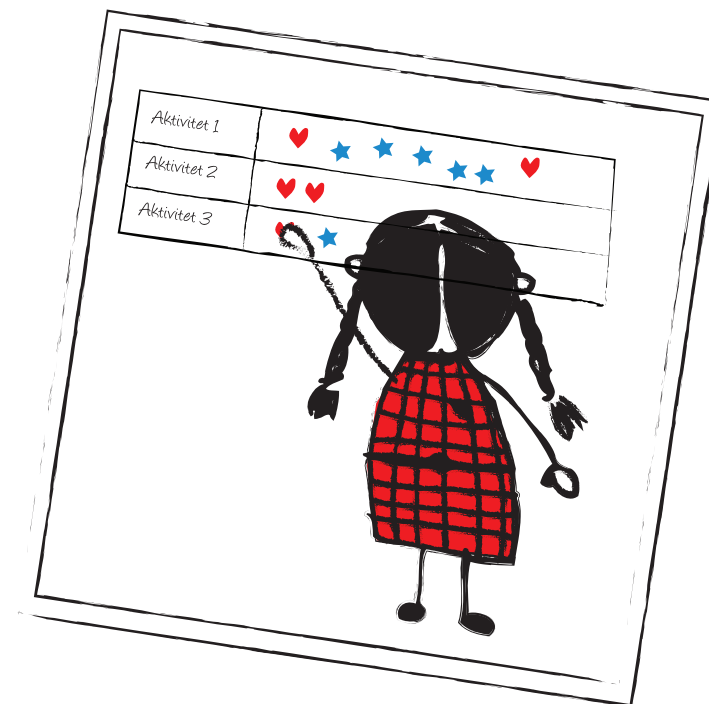
HER ER EN SJEKKLISTE:

- Alle vet at man som frivillig ikke skal være alene med et barn
- Alle frivillige som deltar på aktiviteten har levert politiattest
- Alle eksterne samarbeidspartnere som er med har levert politiattest
- Alle frivillige har signert etiske retningslinjer
- Dere er nok frivillige i forhold til antall barn, slik at alle barna blir ivaretatt på en god måte
- Lokalene er trygge
- Tidspunktet er egnet for alle barna - ingen skal føle utrygghet som følge av for sen eller tidlig aktivitet.
- Alle frivillige har gjennomført førstehjelpskurs
- Alle eventuelle bilder som tas av barna er anonyme
- Foreldrene har gitt skriftlig samtykke til at det kan tas anonyme bilder av barna
- Ingen legger ut bilder av barna på nett eller sosiale medier, eller oppbevarer dem til privat bruk
- Ingen deler sensitiv informasjon om barna med utenforstående, i facebookgrupper eller på andre sosiale medier

BILDER

Redd Barna ønsker at dere dokumenterer det viktige arbeidet som gjøres gjennom nyhetsartikler til medlemsiden på www.reddbarna.no.

Samtidig er det viktig å være bevisst på at dere jobber med barn i en sårbar livssituasjon, og dette gjør det nødvendig å ha klare retningslinjer med hensyn til anonymisering. Vi ønsker ikke at bilder skal komme på avveie, eller at sårbare barn skal eksponeres. **Det er derfor ikke lov å ta bilder av barna hvor de kan gjenkjennes**, og bildene skal slettes etter at de er sendt til regionkontoret for publisering på medlemsportalen.

FRIVILLIGE PÅ KRISESENTER HAR NOEN EGNE TILLEGGSKRAV:

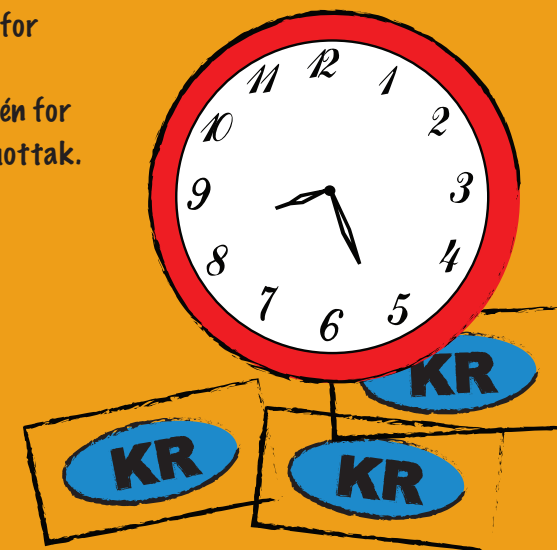
- ❑ Alle frivillige må levere politiattest både til Redd Barna og til krisesenteret
- ❑ Alle må signere egne retningslinjer for frivillige på krisesenter
- ❑ Alle frivillige har taushetsplikt – adressen til krisesenteret, navn og informasjon om beboere skal ikke under noen omstendigheter gis bort til personer utenfor gruppen. All informasjon som blir gitt av barn, voksne eller ansatte i fortrolighet skal behandles konfidensielt
- ❑ Det skal ikke tas bilder av barna eller krisesenteret
- ❑ Det skal aldri være bare mannlige frivillige med på aktivitet
- ❑ Ytterdørene på krisesenteret skal til enhver tid være låste og kun ansatte kan åpne ytterdørene
- ❑ Vær oppmerksom på at krisesenteret foretar sikkerhetsvurdering av hvert barn
- ❑ Alle frivillige skal lagre nummeret til krisesenteret på mobilen
- ❑ Alle frivillige bes om å være observante og følge med på miljøet rundt

SIKKERHET er en særlig viktig faktor i det frivillige arbeidet med barn på krisesenter og det kan sette begrensninger i forhold til hva barn kan bestemme. Det er viktig at dere som frivillige tenker gjennom hvordan dette formidles til barna på en god måte. Noen barn kan kun være inne på senteret, noen ganger må man holde seg unna et spesielt område. Her må dere være tydelige og ærlige overfor barna på hva de kan bestemme og hva som er mulig å få til – og husk at dette vil også kunne endre seg fra gang til gang.

SØRG FOR Å HA NOK TID OG RESSURSER

En aktivitet eller et møte er en del av en større prosess med gjennomføring, evaluering og oppfølging, og det kan derfor være lurt å sette av tid til planlegging ganske tidlig. Da er dere sikre på at dere har nok tid, at oppgavene er tydelig fordelt, at dere har nok penger og ikke minst at dere får fulgt opp aktiviteten eller møtet i etterkant.

På de neste sidene står forslag til punkter dere kan ha på en huskeliste dere kan bruke når dere planlegger. Det er én for krisesenter, én for familieoppfølging og én for aktiviteter på asylmottak.

FORSLAG TIL HUSKELISTE FOR DERE SOM HAR AKTIVITETER PÅ ASYLMOTTAK:

- Sett av tid til planleggingsmøte
- Test ut metoder på forhånd
- Sørg for å ha kontanter med til aktiviteten
- Pass på at lokalene er egnet
- Heng opp lapp på mottaket/ informer barna om aktiviteten
- Finn ut hvilken evalueringsmetode dere skal bruke
- Sett av tid til å følge opp barnas innspill
- Legg back up-planer dere kan ta frem hvis noe uforutsett skulle skje
- Sørg for at en økonomiansvarlig setter opp budsjett og fører regnskap etter hver aktivitet

! **Tenk gjerne over at barna bør ha noen faste holdepunkt, selv om de frivillige skiftes ut. Det er godt og trygt for barna å forholde seg til dager, tidspunkt og regler som de allerede kjenner til fra før av.**

Tid og ressurser legger også helt reelle begrensninger på aktivitetene, og det er noe barna bør få vite om. Dere jobber frivillig, og barna vil ha stor forståelse for hva det innebærer så lenge dere er tydelige og ærlige på det.

FORSLAG TIL HUSKELISTE FOR DERE SOM JOBBER MED BOSATTE FLYKTNINGBARN:

- Sett av tid til team-møte
- Ha møte med introduksjonssenteret
- Avtal første hjemmemøte
- Finn ulike aktiviteter å velge mellom
- Sjekk pris
- Sjekk beliggenhet
- Sørg for eventuelt utstyr til aktiviteten
- Pass på å innarbeide gode rutiner med foreldrene
- Avtal og følg opp ukentlig
- Inkluder foreldre eller eldre søsken til å følge til og fra aktivitet

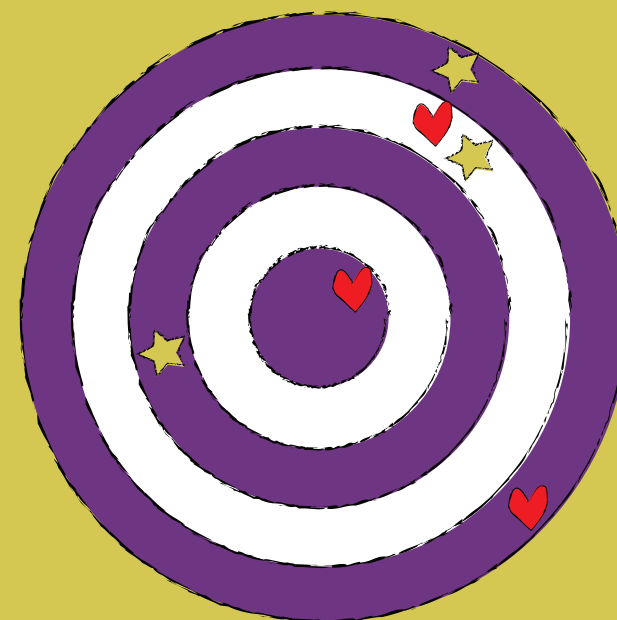

FORSLAG TIL HUSKELISTE FOR DERE SOM ER FRIVILLIGE PÅ KRISESENTER:

- Sett av tid til planleggingsmøte
- Ha møte med krisesenteret
- Finn ulike aktiviteter: sjekk ut pris, utstyr, beliggenhet, transport
- Fordel ansvar for aktivitetene innad i gruppen (1-2 frivillige per aktivitet)
- Ring krisesenteret i forkant av aktiviteten for å sjekke antall barn, alder, spesielle hensyn (f.eks. sikkerhetsvurdering) og for å informere om aktiviteten – ring gjerne en ekstra gang dagen før/samme dag, i tilfelle det er endringer
- Sørg for at dere er nok frivillige på hver aktivitet
- Sørg for at dere har med det dere trenger til aktiviteten
- Ring krisesenteret for foreløpig oversikt over antall barn, og bekreft dagen før aktiviteten antall barn og eventuelle sikkerhetstiltak
- Lag back-up planer for aktivitetene hvis noe uforutsett skjer
- Finn ut hvordan dere kan evaluere aktivitetene
- Avtal hvem som skriver referat
- Sørg for at økonomiansvarlig setter opp budsjett og fører regnskap etter hver aktivitet

LA BARN KOMME MED TILBAKEMELDINGER

Å gjennomføre evaluering med barna etter en gjennomført aktivitet eller et møte, er en fin måte å la dem medvirke på. Slik får dere vite hvordan barna selv har opplevd aktiviteten, og barna kan påvirke senere aktiviteter gjennom sine tilbakemeldinger. Ved å la barna evaluere viser dere også at barnas meninger er viktig for dere.

Barna kan også evaluere et helt semester. Dette forutsetter at de fleste av barna har deltatt jevnlig gjennom hele semesteret. Uansett er det lurt å ta en rask evaluering etter hver aktivitet mens alt er friskt i minnet.

Det finnes mange gode og enkle måter for barna å komme med tilbakemeldinger på. Sørg for at metoden dere velger, gjør at alle barna opplever seg inkludert. Eksempler på metoder er evalueringsblinken og humørbarometeret. Det gjelder å finne den metoden som passer for alle barna i deres gruppe, og gjøre en fin og fast rutine av det på slutten av hver aktivitet.

Noen liker også å ha en pose tilgjengelig under hele aktiviteten hvor barna kan legge lapper eller symboler oppi underveis. På slutten av aktiviteten tømmes posen og en frivillig leser opp alle lappene.

! **Ta bilde av eller ta vare på tilbakemeldingene fra barna. Det er viktig dokumentasjon, som kan legges ved rapportering, i erfaringsperm eller brukes som utgangspunkt når dere skal planlegge en lignende aktivitet.**

LA BARNA SKAPE VEIEN VIDERE

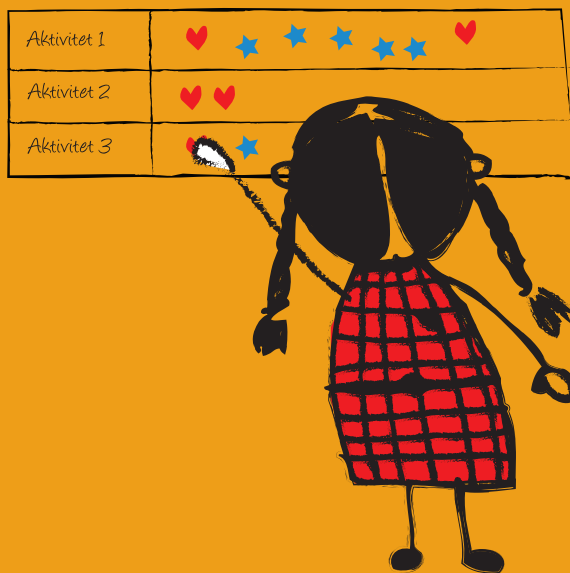

Når barna opplever at synspunktene og ønskene deres blir møtt med respekt og fulgt opp, vil de også få motivasjon til å medvirke neste gang. Her har dere som frivillige muligheten til å vise at dere virkelig tar barna på alvor og at dere er genuint interessert i la barna påvirke og prege aktivitetene. Slik vil også barna erfare at det nytter å medvirke.

Ett eksempel kan være at noen av barna har kommet med tilbakemeldinger på at aktivitetene er morsomme, men at det er litt kjedelig å gjøre det samme hele tiden. Da må dere ta barna på alvor og prøve å variere aktivitetene mer. Dere kan også la barna komme med tilbakemeldinger på hvordan de opplever at dere ivaretar de ulike sjekkpunktene i denne boken. Opplever barna at alle som har lyst, får den samme muligheten til å medvirke? Opplever barna at de får være med og påvirke?

METODER

Her kan dere lese mer om ulike metoder dere kan bruke sammen med barna. Barns medvirkning skal alltid skje på barns premisser, og det finnes mange gode metoder som lar barn uttrykke sine synspunkter, diskutere og planlegge i felleskap på måter som passer for dem. Vi håper dere kan bruke disse metodene i planlegging, gjennomføring og evaluering av aktiviteter og møter. Metodene er generelt utformet, og dere kan gjerne tilpasse dem deres gruppe barn om dere ser behov for det.

GRUPPEKONTRAKT

Gruppekontrakt er en fin metode for å få et godt gruppemiljø. Her skal frivillige og barn lage regler for gruppen sammen. Gruppekontrakten handler om hvordan dere skal være mot hverandre og samarbeide, for at alle skal trives og for at aktivitetene skal være bra for alle.

Utstyr: stort ark og tusj

- 1: Spør barna hvilke regler som er viktig for en god aktivitet
- 2: Skriv innspill på lapper og samle inn/ foreslå dem høyt
- 3: Diskuter forslagene, bli enige og skriv opp reglene på det store arket

Gruppekontrakten kan tas frem på hver aktivitet/ hvert møte. Da er det fint å spørre om barna og de frivillige følger den, og om de fremdeles er enige i alle reglene, eller om de vil endre på noen.

SABOTØREN

Denne metoden lar barna sette seg inn i og føle hvordan det er når noen ødelegger for gruppen. Kan brukes forebyggende, men også hvis dere er i en situasjon hvor noen barn dominerer eller saboterer for resten av gruppen.

- 1: Del opp i grupper på tre og tre
- 2: Fordel rollene «forteller», «lytter» og «sabotør».
- 3: Forteller og lytter sitter mot hverandre, sabotør kan bevege seg fritt.
- 4: Forteller formidler tema, sabotør skal ødelegge – på alle måter – uten vold.
- 5: Bytt roller etter noen minutter slik at alle får prøvd alle rollene.
- 6: Diskuter etterpå:
 - a) Hvordan de ulike rollene opplevdes
 - b) Forslag til ulike måter å sabotere på
 - c) Forslag til hvordan man kan håndtere de ulike måtene å sabotere på.

Hvis dette er et problem i gruppen kan dere skrive ned det dere blir enige om på et ark som dere viser gruppen med jevne mellomrom. Kanskje kan dere gjøre Sabotør som en forberedelse til å lage gruppekontrakt?

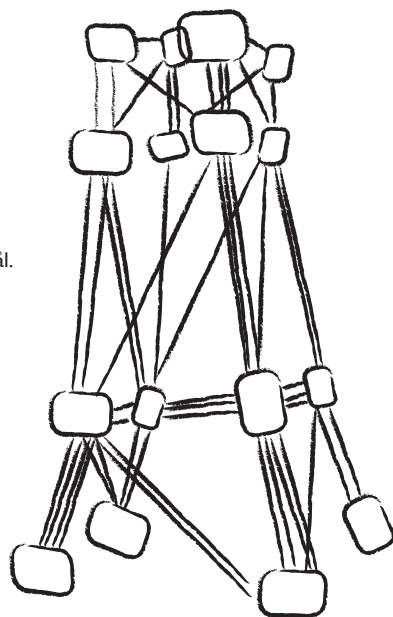
MARSHMALLOWS- OG SPAGHETTITÅRN

Del opp i grupper og la gruppene konkurrere om å bygge det høyeste tårnet ved hjelp av en pakke marshmallows og en pakke spaghetti. Her må barna og ungdommene samarbeide slik at de kommer i mål.

Gi barna mellom 10 – 20 minutter på å fullføre.

VARIASJON:

Barna og ungdommene får ikke prate sammen under gjennomføringen.

MOLEKYL-LEKEN

Barna går rundt i rommet, og en frivillig har ansvar for å rope ut ulike kategorier/tema/tall. Målet er at de barna som tilhører samme kategori, raskest mulig skal samle seg og danne en gruppe. For eksempel kan det være alle som har likedan farge på sokkene, som har likt antall søsken, som liker den samme årstiden, som er samme kjønn, som er født i samme måned eller lignende. Dere trenger ikke bruke begrepet «molekyl» om gruppene dersom dette er et ukjent begrep for barna.

VARIASJON:

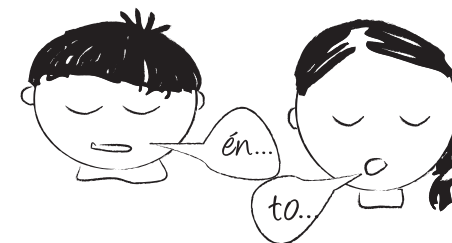
Hvert molekyl skal bestå av et bestemt antall mennesker. Denne metoden kan brukes til å leke eller dele inn i grupper, men kan også brukes for å bevisstgjøre på at vi alle har noen ting som gjør oss forskjellige og noen ting som gjør oss like.

TELLE TIL TI MED ØYNENE LUKKET

Barna og ungdommene deles opp i mindre grupper og gruppen setter seg i en sirkel og lukker øynene. Det er om å gjøre at gruppen sammen skal telle til ti! Det er kun én person som kan si et tall om gangen, og samme person kan ikke si et tall to ganger på rad. Øvelsen krever at barna og ungdommene lytter til hverandre og kommuniserer – selv med lukkede øyne. Begynn på nytt hver gang dere gjør feil!

VARIASJON:

Ta tiden på gruppene, den gruppen som klarer å telle til ti fortest med lukkede øyne vinner!

STRØMMEN GÅR

Hele gruppen sitter i en sirkel, og holder hverandre i hendene. En person har i oppgave å ta tiden. En person starter å sende ut et lett knip til sidemannen, som skal sende det fort videre til sin sidemann. Slik sender alle et lett knip rundt ringen til det kommer tilbake til start. Det er om å gjøre å klare det på minst mulig tid – og man kan stadig slå sin egen rekord. Klarer vi det på under 3 sekunder??

KAST EN LYD I RINGEN

Alle står i en ring. En begynner med å «kaste» en lyd til en overfor seg i ringen. Denne tar i mot lyden ved å gjenta den. Så kaster denne en ny lyd til en annen overfor seg. Også denne gjentar den siste lyden som ble kastet og kaster en ny. Det samme kan gjøres med ord, da kan man lage sammensatte ord.

EKSEMPEL:

Førstemann kaster «eple» til en overfor seg som gjentar «eple-« ser på en annen og legger til «kasse». Mottaker gjentar «kasse-« ser på en ny og legger til «bil» osv.

JA! OG...

Dette er en morsom «ja-øvelse» hvor man kun kan si ja til hverandres ideer! Det gir en god følelse. Gruppen skal stå i en sirkel og sammen planlegge en drømmeaktivitet. En starter med å si «Vi skal ha en drømmeaktivitet og da skal vi ... dra til månen!» Eller noe helt annet. Alle i sirkelen klapper, jubler og roper JA! Neste person fortsetter med å legge til et nytt element i historien, og klappingen, jubelen og JA-ingen fortsetter. Leken er over når alle i sirkelen har hatt ordet.

TULL ELLER SANT

Alle står i en sirkel og skal finne på et utsagn om seg selv (noe man har opplevd, drømmer om, noe ved en selv osv.) som enten er tull eller sant. Deretter skal en og en si sin setning for resten av sirkelen, som skal gjette om det er tull eller sant ved å vise enten tommel opp eller tommel ned. Det er om å gjøre for personen som sier utsagnet sitt at de andre gjetter feil.

EVOLUSJONSLEKEN – STEIN, SAKS, PAPIR!

Dette er evolusjonsstigen:

Egg: kryper på gulvet

Kylling: står på kne og sier «pip, pip»

Høne: Står på kne og flakser på vingene

Dinosaur: Reiser seg opp, tramper og sier «roar»

Supermenneske: Gjør supermann-bevegelse og sier «Datarara!»

Alle starter som egg. For å klatre et trinn opp på evolusjonsstigen må du leke «stein, saks, papir» med en som er på samme nivå som deg selv. Vinneren rykker ett hakk opp på stigen. Første person til å bli supermenneske vinner leken!

VARIASJON:

Tapere rykker ned på evolusjonsstigen. Supermenneske går ut av leken og dere fortsetter til alle ferdige.

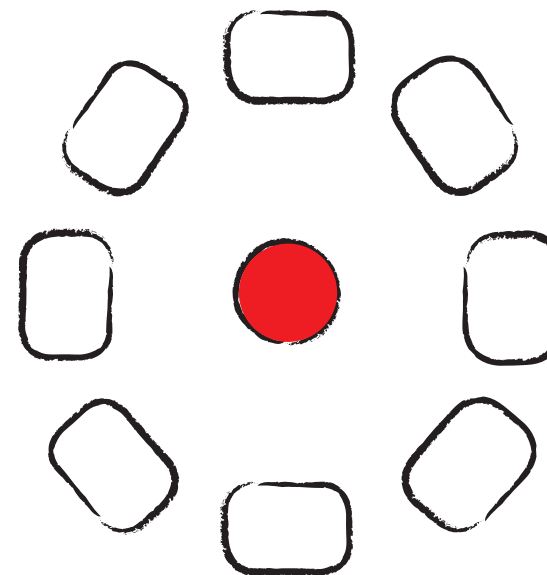

BYTT Plass HVIS ...

Barna og ungdommene sitter på stoler i en sirkel. En står i midten, denne personen har ingen stol. Personen i midten sier «Bytt plass hvis...», her kan personen si alt fra «hvis du har hvite sokker» til «hvis du har opplevd urettferdighet». Da må alle som har hvite sokker eller har opplevd urettferdighet reise seg og finne en ny stol. Personen i midten løper også og finner seg en ledig stol, det betyr at en annen blir stående igjen uten stol, denne personen må inn i midten og finne på en ny grunn til å bytte plass.

VARIASJON:

En frivillig kan styre når man skal bytte plass hver gang, og stille spørsmål som er relevante for gruppen og gruppemiljøet. For eksempel «bytt plass hvis du synes det er kaotisk på aktiviteten», eller «bytt plass hvis du syntes kinofilmen var gøy».

UKEBLADER, BILDER, UTKLIPP, AVISER

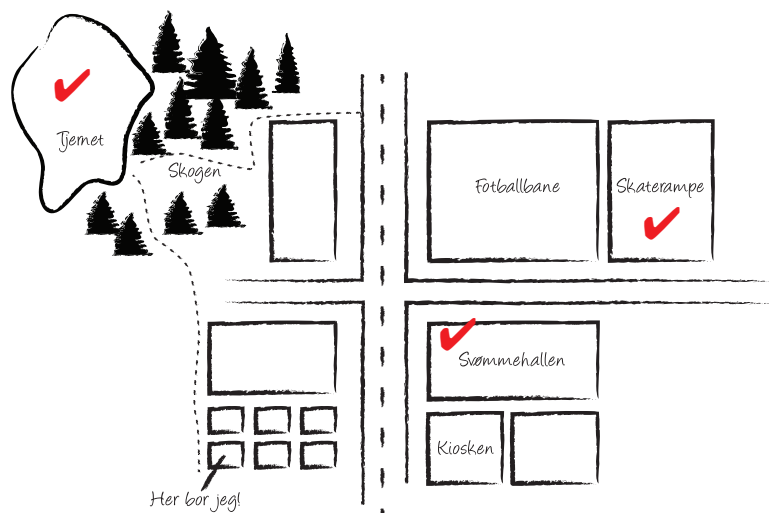
Ta med en bunke av aviser, lokalaviser, utklipp, bildeutskifter, brosjyrer av alle mulige aktiviteter som barna kan gjøre. Be barna velge ut en eller tre aktiviteter og samle dem inn.

IDÉSTORM

Del ut post-it-lapper til alle sammen. Be barna skrive opp hvilke aktiviteter de vil gjøre det kommende semesteret på lappene. Samle inn, les opp og bruk en avstemningsmetode for å bestemme enten topp tre eller alle aktiviteter for semesteret.

KART OVER EGEN VIRKELIGHET

Del barna inn i grupper og del ut ark og tusjer. Be barna tegne opp et kart over egen virkelighet. Dette kan være nærmiljøet, sentrum av byen de bor i, mottaket de bor på, eller annet. Be barna merke av alle aktiviteter som finnes eller kan gjøres der. Be barna ringe rundt eller sette strek ved tre aktiviteter de har lyst til å gjøre.

KONTAKTANNONSE

La barna eller ungdommene lage en kontaktannonse på et valgt tema. Det kan for eksempel være kontaktannonse til en frivillig, til barn, til eksterne aktører eller andre. Her vil det komme tydelig frem hvilke egenskaper og verdier barna verdsetter, og dere kan skape en diskusjon rundt dette i ettertid.

MATRISSE

Sett opp aktivitetene som barna har foreslått nedover på en liste, og be barna eller ungdommene om å plassere et klistremerke bak den aktiviteten de vil gjøre. Her kan dere ha forskjellige farger på klistremerkene ut fra alder eller kjønn, dersom dere ønsker å dokumentere hvordan ulike grupper av barn stemmer. Dere kan gi mellom 1-5 klistremerker per barn.

Aktivitet 1	♥ ★ ★ ★ ★ ♥
Aktivitet 2	♥ ♥
Aktivitet 3	♥ ★

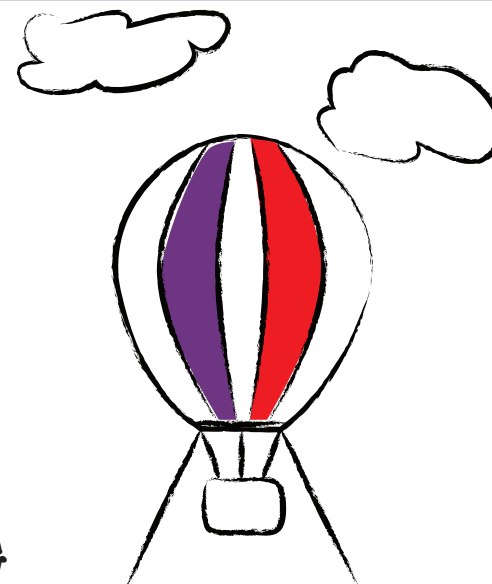
DIAMANTRANGERING

En diamant har en form som går fra en spiss øverst, til en tykk midt del og en spiss tupp nederst igjen. Få barna til å legge aktivitetene de ønsker å gjøre i et diamantmønster. Med den de ønsker mest på toppen, fulgt av to stykker under, tre stykker under der igjen, så to og til slutt den aktiviteten de minst ønsker å gjøre.

BODYMAP

Denne metoden gir barna mulighet til å reflektere rundt ulike problemstillinger. Eksempler kan være: Hva er en god frivillig? Hva forventes av en frivillig og et barn? Hvordan er det å være barn på våre aktiviteter?

Del opp i grupper på 3-5 barn. Dere trenger papirrull og tusj. Én legger seg ned på papirrullen, og de andre tegner rundt. Dere har nå en tegning av et omriss av en kropp, som kan være et barn som er på deres aktivitet, en frivillig, eller en annen. Deretter kan dere tegne detaljer som øye, nese, munn, m.m. Bruk hele kroppen som utgangspunkt og be barna komme med sine tanker om hva dette mennesket føler, hva det ser, opplever, tenker, smaker, hører. Hva gjør dette mennesket? Med beina sine, med hendene sine, etc. Skriv og tegn på de ulike delene av kroppen. Denne metoden kan brukes til å reflektere rundt og diskutere mange ulike tema.

LUFTBALLONG

Tegn opp en luftballong som en metafor på noe som skal lette eller ta av. Velg et tema dere i gruppen ønsker å diskutere sammen med barna. Det kan for eksempel være «en god aktivitet», «Hvordan finne rett aktivitet», «hvordan bli værende på en aktivitet», «godt gruppemiljø» osv. Skriv temaet på luftballongen. Tegn to tau som hindrer ballongen fra å lette. Dette symboliserer det som holder ballongen/temaet tilbake.

Ballongkurven symboliserer hvem som må være om bord for at ballongen kan ta av. Hvilke mennesker er viktige for å løse problemet? Inni selve ballongen finner vi gassen, altså det som skal til for å få denne til å lette.

VARIASJON:

To skyer kan blåse ballongen ut av kurs. Her kan dere skrive opp hindringer som kan komme til underveis.

MURSTEINØVELSEN

Velg et tema, eller et drømmescenario, og tegn dette opp på et stort ark. Heng arket opp på en vegg. Klipp ut mursteinformede ark. Disse skal brukes til å mure igjen drømmescenariet med problemer. Ett problem på hver stein. Heng disse opp over den flotte tegningen. Målet er at dere skal klare å ta ned igjen alle mursteinene. Dere kan kun ta ned mursteinen hvis dere har en løsning. Skriv denne på baksiden og ta bort steinen. Fungerer godt i mellomstore grupper på 5-7 barn.

Tema kan være:

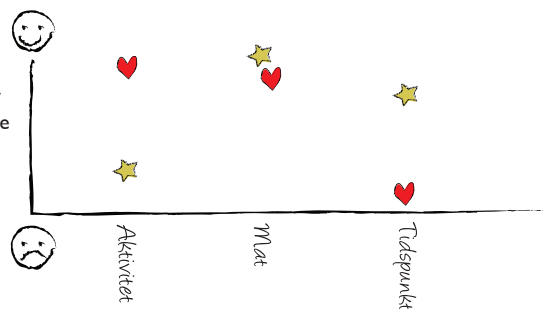
drømmeaktivitet, drømmefrivillig, pusse opp fritidsklubben osv.

HUMØRBAROMETERET

Lag et diagram, hvor den lodrette akse representerer humøret, og den vannrette akse ulike vurderingstema. Skriv et smilefjes på toppen av den lodrette akse, og et surefjes i bunnen av den. Dette er barometeret hvor barna kan uttrykke fornøydhet eller misnøye. Bortover den vannrette akse setter dere ulike punkter barna kan evaluere. Disse bestemmer dere selv. For eksempel «aktiviteten», «tidspunkt», «maten».

VARIASJON:

Ha forskjellige klistremerker for ulik alder eller kjønn. Da får dere en mer differensiert tilbakemelding.

GRAFITTIVEGG

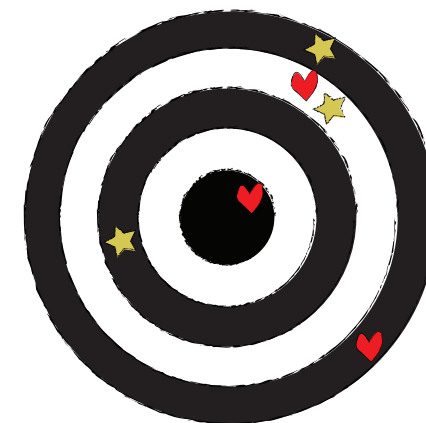
Her kommer barna med innspill underveis i aktiviteten, uten at noen vet hvem som har uttrykt dem.

Utstyr: Store ark, lapper og tusj.

- 1: Lag overskrifter som passer til gruppen: «Jeg liker», «Jeg liker ikke», «forbedringer» og be barna og ungdommene skrive ned reaksjoner underveis når de oppstår.
- 2: Ta tavlen frem ved jevne mellomrom for å ta temperaturen på gruppen. Her har dere også mulighet til å rette opp eller korrigere aktiviteten/møtet basert på innspillene fra barna der og da.
- 3: Dere kan også få barna til å lese opp hva som står der.

VARIASJON:

I stedet for ark/tavle kan dere bruke en pose som barna kan putte lapper ned i underveis.

EVALUERINGSBLINKEN

Lag en fast blink dere tar opp på slutten av hver aktivitet hvor barna kan sette klistremerker for å evaluere hvordan de trivdes. Midt i blinken er best, og i yttersirkelen eller helt utenfor er dårligst. Dere kan ha flere blinker om dere vil ha tilbakemelding på ulike tema. Her kan dere også bruke ulike klistremerker på jenter, gutter, yngre og eldre dersom dere er en sammensatt gruppe.

SIRKEL MED TOMMEL OPP

En enkel øvelse hvor alle sitter eller står i en sirkel. Spør spørsmål om hvordan barna har hatt det, hvor barna svarer med enten tommel opp, vannrett eller ned.

PLUSS OG MINUS - LAPPER

Del ut lapper som barna kan skrive pluss og minus-ting ved aktiviteten på. Be barna skrive tydelige minus eller plusstegn bak det de har skrevet. Fest lappene på en tavle (eller kanskje på et tre om dere er ute?) på enten minus eller pluss-siden. Dere kan også lage et termometer som barna kan feste lappene på alt etter hvor på skalaen de treffer. Helt i toppen er knallvarmt, som betyr at tilbakemeldingen er superpluss. Helt i bunn er iskaldt og tilbakemeldingen er veldig minus.

REDD BARNAS NORGESPROGRAMMETS STANDARDER FOR ARBEID MED BARNAS MEDVIRKNING

Barns rettigheter

Barns medvirkning baseres på og fremmer barns rettigheter, dette er overordnet og ufravikelig.

Tydighet og ærlighet

Tilretteleggere er oppriktige og tydelige overfor barna. Barna vet hva som er hensikten med det de er med på, hvorfor de er med, hva deres rolle er, og hva andres roller er. Barna vet hvilke muligheter de har, hvilke begrensninger som finnes, graden av innvirkning de kan ha på en beslutning og hvem som tar den endelige avgjørelsen. Når voksne skaper forventninger, eller gir løfter, har vi ansvar for å følge dem opp og sikre at de innfris.

Eierskap

Tilretteleggere tar barn på alvor. Dette innebærer blant annet at de anerkjenner barnas eierskap i prosessen. Barna involveres fra tidligst mulig stadium i en aktivitet eller et prosjekt, og er med og påvirker flest mulig av alle beslutninger som tas knyttet til målsetninger, innhold og metode. All informasjon som kommer fram under prosessen eies av barna, den kan ikke benyttes utenfor gruppa uten at barna har gitt sitt samtykke.

Relevans

Barn deltar i temaer som de har kunnskap om og erfaringer fra, og som de opplever som meningsfylte å delta i. Det legges vekt på at de deltar på måter som gir dem mulighet til å uttrykke seg slik de ønsker og føler er naturlig for dem. Barnas og deres families verdier, tro og kulturelle skikker og tradisjoner blir anerkjent og respektert (så langt de ikke undergraver barns rettigheter).

Frivillighet

Barna deltar ut i fra eget ønske, som bygger på saklig og tilstrekkelig informasjon, og de får anledning til å ta stilling til om de ønsker å delta. De gis også mulighet til å trekke seg underveis hvis de ikke lenger ønsker å delta. Deltakelse er ikke obligatorisk, men en rettighet og mulighet.

Trivsel, motivasjon og mestring

Barna gis mulighet til å utfolde seg på ulike måter, de opplever at det de er med på er meningsfullt og at deres deltakelse har betydning, de trives og de føler at de behersker situasjonen. Lek og alvor går hånd i hånd, deltakelse skal også være gøy.

Individuell utvikling

Barna drar nytte av sin deltakelse i form av individuell utvikling, blant annet gjennom økt kunnskap og nye ferdigheter. God deltakelse bygger på hvert enkelt barns situasjon og muligheter og har som mål at den enkeltes utvikling skal ivaretas. Tilretteleggere har ansvar for at det enkelte barn opplever deltakelsen som en positiv erfaring og kommer styrket ut av den.

Like muligheter, inkludering

Barn som er med i en medvirkningsprosess deltar ikke på tross av sine ulikheter, men på grunn av sine ulikheter, så vel som sine likheter. Alle barna som deltar har de samme mulighetene til å uttrykke meningene sine, til å bli lyttet til, og til å påvirke. Arbeid med barns medvirkning fremmer prinsipper om delt lederskap og demokratiske beslutningsprosesser. For å sikre at alle barn får anledning til å delta, må barn med spesielle behov få nødvendig oppmerksomhet, tid og ressurser, samtidig som dette ikke går på bekostning av andre barn.

Trygghet og beskyttelse

Barns deltakelse skal legges til rette på en slik måte at deltakerne føler seg trygge, og det skal sørges for at mulige eksterne trusler er minimale eller fjernet. Dersom deltakelse innebærer en risiko ut i fra eksterne forhold, skal barna gjøres oppmerksomme på det før de bestemmer om de vil delta. Tilretteleggere sørger så langt som mulig for beskyttelse av barna, også med tanke på risikosituasjoner som kan oppstå som følge av deres deltakelse.

Fokus på prosess

Proessen er sentral, og en verdi i seg selv. Den er også nødvendig for å oppnå et godt resultat. Dette innebærer et ansvar for å sikre grundig forberedelse, gi barna den tiden de trenger, være fleksibel og gjerne dele opp samlinger over flere dager dersom det er hensiktsmessig. Fokus på ivaretagelse av disse standardene bidrar også til å sikre fokus på prosessen.

Evaluering

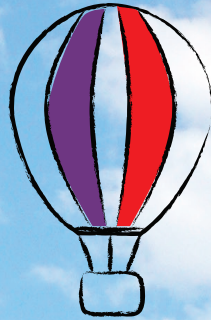
Barna involveres i å evaluere kvaliteten på og innvirkningen av prosessen de er/har vært med på, fortrinnsvis både underveis i en prosess og etter at prosessen er avsluttet.

Oppfølging

Respekten for barna og deres deltakelse innebærer en forpliktelse til å sørge for tilbakemelding og oppfølging etter at medvirkningsprosessen er avsluttet. Oppfølging handler både om hvordan vi rapporterer til og følger opp overfor barna vi samarbeider med i prosessen og eventuelt viderefører samarbeidet med dem, og hvordan vi sikrer at innspillene fra barna blir tatt med og vektlagt i vårt videre arbeid. Det samme gjelder dersom barnas innspill, ideer og forslag rettes mot andre voksne, for eksempel lærere, skoleledelse eller beslutningstakere lokalt eller nasjonalt. Da har vi et ansvar for å følge opp overfor disse voksne, gjerne i samarbeid med barna, slik at de tar barnas meninger i betraktning og vektlegger dem i den videre beslutningsprosessen. Barna blir informert om oppfølgingen fra starten av prosessen. Samtidig bør også barna gis mulighet til å være med og påvirke hvilken form oppfølgingen tar.

Trykk: GROSET™

Dette er en bok om barns medvirkning til alle dere som jobber frivillig på krisesenter, asylmottak, med bosatte flyktningbarn og andre grupper utsatte barn.

I denne boken finner dere tips og råd til hvordan dere kan jobbe med barns medvirkning i aktiviteter og møter med barn.

Redd Barna